

ZGODNJA DANICA

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrt leta 1 gld. 15 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četrt leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXIII.

V Ljubljani 1. mal. serpana 1870.

List 26.

Deviški stan.

Deviški stan, naj lepši stan,
Kakó se lesketaš!
Od vseh ljudi si spoštovan
In blagor v sebi imaš.

Najlepši biser si zemljé
In srečen je zares,
Ki tebi posveti srcé, —
Zaklad imá nebes.

Še lepše kakor zarija,
Ki v jutru rumení,
Človeka kinčáš vsakega,
Ki tebi se dári.

Deviški stan, nebeški dar,
Ti kras vsega krasú,
Svitljej si ko solnčni žar
Človeku vsakemu.

Prelepe kakor zvezde so,
Ki v noči se bliščé,
Pred tabo vse se skrijejo,
Pred tabo obledé.

Deviški stan, o stan ti svet,
Ti rajska lilija,
Pred tabo nič je rožni cvet,
Ki kralj je cvetija.

Slavi nebó in zemlja te,
Največo imaš čast,
Veselje pravo v tebi je,
Presveta ti si last.

Deviški varuj človek stan,
Ohrani ga zvestó;
Na svetu že boš blagrovan
In dobil za-nj nebó. Br. A. V.

Težki križ.

Gorje človeku, kateri se vdá nezadovoljnosti in nevošljivosti; naloži si velik, težak križ, kterege pa ne nosi proti nebesom, ampak proti peklu. Varuj se zavida, ki je prav strup serca, in hud tern v peti, ki ti pravo veselje kalí, in življenje grení. Kako resnično je to, ti sledeča zgodba očitno spríčuje.

Robert Hope in Samvel Hullins sta čez dvanajst lét prebivala kot gostača in soseda pod streho gospod Tajlor a, in mu plačevala hišno obrest. Skoraj gotovo bi bila ta dva soseda v lepi spravi mirno med seboj živela, si prijazna in dobra ostala, ako ne bi bil imel pokojnine Samvel, ki je pod admiralom Nelzonom služil, in v vojski pri Trafalgar-i eno nogo zgubil. Ta Samvelov „penzijon“ je Roberta noč in dan bodel in nezadovoljnega delal. Godernjal je čez Božjo previdnost, da ni mogel svojih nog za tako ceno prodati, kakor Samvel.

Posebno o letnih obrokih, ko je hišno obrest plačeval, se je togotil in Samvela zavidal, rekoč: „Hullins lahko plačuje, ker ima pokojnino; ali jaz siromak moram na vsak vinar gledati, in še na posodo jemati, da sem zmožen hišnega gospodarja plačati!”

Naj prej je Robert vse to le v sercu kuhal, in natihoma za-se premišljeval, ter je svojo nezadovoljnost in nevošljivost še ljudem prikrival in za-se ohranil. Ker pa ni notranjih strast premagoval, temuč rasti pušal, se je kmalo njegov zavid očitno pokazal in postala je očitna njegova nezadovoljnost, ktero je v besedi in djanji razodeval. Prigodi se, da neki pot hišne obresti ne more o pravem obroku (brištu) odriniti; tedaj gre žalosten in pobit k svojemu gospodarju Tajlor-u izgovarjat se ali odloga prosit, da naj poterpi. Kar sreča na tem potu soseda Samvela, kateri je zvesto in natanko plačeval o

obrokih. Že sam pogled Samvelov zbóde in rani Roberta, kakor da bi ga bil strupeni modras pičil. Komaj z glavó prikimaje mu odzdravlja na pozdrav in mu kaže rogat obraz, gerši kot se je nekđaj pust v pratiki malal.

Hope, pridši do svojega hišnega gospodarja, sliši od njega očitnanje, da je tako nemaren v odpravljanji hišne obresti. Lepi zgled njegovega soseda Samvela mu pred oči postavi, kateri tako natanko obroke spolnuje in vse do zadnjega vinarja plačuje. To pa, se vé, je Robertu kakor bakla v slamnato streho.

Kaj pa da, renči in mermra Hope, so ljudje, ki v bogastvu plavajo in sede na srebernih in zlatih zakladih kakor koklja na pišetih! In Hullins, se vé, ima vso srečo, in ni čuda, če o pravem času plačuje, ima kdo tako pokojnino, kakor Samvel! Res, odgovori gospod Tajlor, Hullins ima penzijon, pa ima tudi velik, težek križ z leseno nogo; ako bi se na Vas ta križ zavalil, gotovo bi hudo čez-nj renčali in godernjali. Kratko in malo ne! odgovori togotni Hope.

Veliko več bi se posebno srečnega štel, ako bi bil pred 20 leti eno nogo zgubil; to bi bil za-me dan velicega dobička! Še več; vse svoje ude bi hotel prodati za tako ceno, kakor Samvel. Kaj? predragi gospod Tajlor, vi imenujete leseno nogo Samvelovo „velik, težek križ?“ Jaz menim, njegov penzijon mu ga dobro lajša. Naj težji križ, ki ga jaz poznam, je, noč in dan se truditi, potiti se, se z delom mučiti, da se zamore obrest plačevati.

Gospod Tajlor, mož jasnega, veselega serca, pa z bistrim darom opazovanja, je urno spoznal dušno bolezen Robertovo, in želel jo je ozdraviti, ter ga prepričati, da nezadovoljnemu, zavidnemu in nepoterpežljivemu človeku je vsak najmanjši, naj lahkejši križ celo veliko težko breme. Tedaj se z njim poda v pogovor, rekoč:

Robert, vi, kakor čutim, bi radi brez truda in dela živeli? Te dolžnosti, čez ktero tolikanj tožujete, vas zamorem oprostiti, namreč toliko, da vam ne bo treba za hišno obrest skrbeti. — Vi terdite, da je vašega soseda Samvela križ, lesena noga, majhen in prav lahko ga nositi. Jaz vam ponudim še veliko lajšega, ako ste voljni ga na-se vzeti in nositi, imate stanovanje brez plačila.

No, kakšen križ, odgovori Robert, mi bote naložili na ramé?

Glejte, reče Tajlor, ta-le; ter vzame v roke kos bele krede in naredi na herbet po suknji Robertovi nekako za čevelj velik bel križ: dokler bote ta križ nosili, ne tirjam od vas ne vinarja za hišno stanovanje.

Hope od začetka misli, da se Tajlor z njim šali, kader se pa prepriča, da ni šala, ampak gola resnica, ves omamljen veselja radostno zavpije: Zagotovim vas, predragi moj gosp. Tajlor! zadnji denar ste od mene za hišni najem prejeli; ta križ hočem nositi do smerti.

Tako osrečen se poslovil Robert s svojim hišnim gospodarjem ter gre svojo pot proti domu. Špotama se sam seboj pogovarja, si srečo voši, in gosp. Tajlorovo bedarijo zasmehuje, da ga je za taki nič oprostil hišne obresti. Nikoli ni bil tako dobre volje kakor ta dan po poti?

Domu pridši se urno usede, odahnit se.

Žena ne zapazi berž belega križa, ki ga bo mož na suknji nosil; ko mu pa za herbet stopi, da bi uro vrvnala, neutegoma, kakor bi jo kdo v rebra sunil, na ves glas zavpije: O moje žive dni! Robert kje si bil? Ti imaš na herbtu za čevljev velik križ! Gotovo si bil v kerčmi, in kak pijanec ti ga je načertal, te za šemo in norca imel; še te šale ti je treba! Vstani, in pri miru bodi, da ti ga izkertačim in zbrisem.

Proč od mene! zavpije nevoljen Robert, in se od nje odverne, rekoč: moja obleka te ne potrebuje; pojdi k svojim nogovicam, ter jih pleti, in pusti na miru mojo suknjo, ne dotakni se je.

Tu pa ne bo tvoja obveljala! zavpije še bolj živo Hopova žena; ako bi ti morala suknjo na drobne kosce razčesati, in ne boš nosil tega zmamnja na herbtu, ter nočem in kratko nikar ne terpim, da bi mojega moža cela vas zasmehovala in za šemo imela. V tem kar zgrabi kertačo, urno zbrisat beli križ Robertu s herbta. On pa viditi, da bi se v tej reči zastoj ženi v bran stavil, hitro kakor jelen skoz vrata puhne, in duri za seboj zaluskne, da se šipe pri oknih stresejo in zasklepetajo. Žena se pa jezi ter seboj govori in tarna, kaj si je vender mož v glavo vtepel!

Tudi Robert bežeč godernja, da je žena toliko sitna in tenko napredena, ter ne pusti k hladni besedi, da bi ji lepo brez vse strasti, kakor dober mož, povedal in razodel, kolika sreča je zanj in zanjo ta križ na herbtu. Hej, hej! zažene lagoj Kerpež stavec, ko Robert, memo njegove hiše zavije; za božji čas, kaj pa je ta beli križ, ki ga nosite na herbtu? Bodi vam mar in skerb za vaše oblačila, reče Hope dalje gredé. — Čajte, čajte očka Hope! zakliče mala Betka, hči kupca Štefeta, — poterpite malo, da vam zbrisem tisti-le veliki križ, ki ga imate na herbtu; ga vam je pa že kak nagajivec začirčaril? .. Pojdi, pojdi svoje smokve in zelenjav prodajat, nadležna lenotápka, zarenči Robert, pa pusti memogredoče ljudi pri miru! Dekelce pobito hiti k svoji materi v prodajalnico ji potožit, kako hud in čuden da je Robert. Ta trenutek pride Hope do hiše mesarja Sekon-a, ki na pragu kremlja s tovaršem. Prav kakor nalaš ste prišli, predragi Robert, rečeta in ga ustavita. In ravno da pogovor začne, že stara Sekovka v svoji pisani obleki na strani zakriči: Jemine! Hope, groza, kakov je vaš herbet? kdo vas je tako napisal? .. Robert se proti nji nejevoljen oberne, da bi rekel, naj ga v miru pusti, kar kovač zapazi znamenje na herbtu.

O moje dni! Glejte, reče s smehom, Hope bi dobro služil za kazavca nove kerčme, ker bi se reklo pri „belem križu!“ In šaljivi mesar se oglasi: Kaj velja? — jaz bi stavil, da mu je žena to znamenje na herbet zarisala, iz samega straha, da bi ga ne zgubila? Hope na vse to spozná, da družega pomočka ni, kakor v beg jo uliti. Bežeč se huduje zdaj nad priletno dobro mamko mesarico, zdaj nad prijatloma in jih mermraje zmerja; toda križ na herbtu mu jame težji prihajati, kakor pa si je prej mislil. — Pa še ni vse, kar je Roberta ta dan zopernega zadelo. Komaj preméri nekatere korake, že se znajde pred šolsko hišo, iz ktere šume mladi šolarčki kakor buče le iz panja. Mladost je norost, pravi stari pregovor. To je Hope le predobro vedil; toraj ga velik strah sprelétva, kadar gleda šolsko mladino. Gotovo, tukaj pa ne bom z lepo skozi prišel, si misli. In res, le premali se je poterdilo, da strah ni bil prazen. —

Otroci zagledavši prekrizhanega Roberta, zaženejo vriš, ga obsujejo kakor mravljinca, z malimi perstki nanj kažejo, kapice in klofeta kviško mečejo, se smeja in urlikajo, da vse skoz kosti gre, sméha, šuma, žežnanja in kriča ni ne konca ne kraja?

Zaničljive šale, psovke in berlizganje Hope-ta silno grabijo; ves divji in bésen se okrog ozira, in gotovo bi se bil nad šolarčki hudo znosil, ko bi ne bil ravno g. učitelj Janš prišel iz šole. Robert ves nejevoljen začne tožiti in očitati: „Kako vi šolsko mladino učite in gojite, da je tako malopridna in zločesta; nedolžnega človeka, ki ji nič hudega ne stori, v miru ne pustite.“ Janš mu krotko odgovori, da ne poterjuje samopašnosti svojih malih porednežev; — ali „beli križ, ki ga nosite na herbtu, ne mara še bolj pametne ljudi, kot so otroci, v posmehovanje spravlja?“ Kaj vas briga ta križ? zarenči Hope; ni li moj herbet moja lastnina? .. Učitelj se milovaje posmehlja in prikloni, in Hope gre dalje. Toda beli križ ga že neizrečeno teži in začne misliti, da bo le treba Tajlor-u zopet najemščino plačevati, ker dalje ne bo mogel toliko smeha in zaničevanja več prenašati. Vidi in spozna, dokler bo ta križ nosil, da ne bo miru; zatoraj ves otožin in čmern suknjo sleče, in sam z lastno roko beli križ z nje izbriše. Drugi dan se na vse zgodaj z denarji poda k gosp. Tajloru gostaščino plačati.

No, no Robert! reče gosp. Tajlor, ga zagledavši, prav se mi je zdelo, da vam bo kmalo ta beli križ pri-grenjeval. Zdaj vam pa še po prijateljsko povem: Že dalj časa sem opazoval vašo dušno bolezen, neko zavidljivost in nezadovoljnost, ktera vam težko življenje dela, in je vzrok, da se pritožujete čez svojo osodo, celo godernjate čez Boga in bližnjega. Ako sem vas s tim belim križem ozdravil, me prav veseli. Vam in vsem je dober nauk: Nikdar se ne jezimo, nikar nevošljivi ne bodimo, ako mislimo, da je bližnji srečnejši od nas. Lahko se motimo, ker ne vemo, kateri križ bližnjega teži. — Vsi križi so naši slabi natori zoperni in težki, ktere pa nezadovoljnost in jeza še težavniše dela. Le poterpežljivost, vdanost in prava ljubezen do Boga in bližnjega jih polajšuje.* (Po Kapistranu.)

Obrazec iz nove ére.

Spisan za „Besedo“, ki so jo osnovali ljublj. bogoslovci v čast ss. Cirila in Metoda 19. maja 1870.

(Konec.)

Tone. Vidim, da ti ne pridem na konec; ti se terdovratno deržiš svoje, jest pa ne odjenjam od svoje.

Janez. Žalibog, spoznavam, da midva ne bova vkup orala. Ako bi te pri tvojih terditvah vodilo lastno prepričanje, bi še imel nekoliko upanja; ker pa nimaš družih razlogov za-nje, razun sovraštvo do vere, cerkve in duhovstva, s katerim te je napolnilo zapeljivo novoneversko življenje, bi pač metal bob ob steno, ako bi te hotel z dokazi dognati, kajti sovraštva ne podere gola beseda! Trobiš le v enomer in terdiš, — ali vzrokov — zakaj? nikakoršnih ne veš naznaniti. Žveka ostane žveka, nima glave, nima noge.

Tone (svojeglavno). In vzroki tvoji? ..

*) Komur je Bog dal dar dramatične zmožnosti, lahko izdela po tej prigodbi mično nedolžno šalčigro v dober nauk in nedolžen smeh slovenskim društvom; ker s samimi praznimi šalami in nespametnimi ali celo nečednimi burkami brez zdravega jedra in dobrega nauka bi se Slovencem na kazališčnem odru malo vstregalo. Igre praznih in spotikljivih šal in neumnih ali celo nečednih burk bi Slovence pohujševale in ne jih boljšale. —

Vari, drama se slovenska!
Da ne bodeš kdaj mesenska;
Oj ne gódi studnih burk!
Za nje hvalil bi te Turk.

Bod' resnice učenica,
In krepostim pomočnica;
Pa ne budi grešnih strast:
B'le bi narodu v propast. O. A.

Janez. (Oba pogledata na stran, od ktere se bliža Ribničan.) Lej, lej! ako prav vidim, Ribničan po stezi prav počasi hlača — in ravno proti nama. Kakor nalašč, bo mož saj kako neumno zinil, da se ti malo kri ohladi, ki bi ti bila skorej skipela.

(Ribničan Juri se skrošnjo ponižno približa, ves vpehan, težko diha, klobuk v roci deržé.)

II.

Ribničan.*) Dober dan, gaspuda! Al' smajm an malu lias zraven vaji sest'; trüden sem, ranku bi me bil kdu stiepel in potán, ranku bi me bil kdu v ta véliko kernico vergel; ja, pa se naj čüdit, saj tüdi pripajka, ku v kuovi apnienci al' v komparetovi ožagi v Nemški vasi. Zdaj pa še te „jenkarske“ žbele! Ne vajo, kaj se mi je zgüdlu? Liantam ob puoti je an žbelnak. Kaj bi bilu — pravim sam pri siabi — če bi zdaj s palico v an panj driegnil. Driegnem, ka ti plane cel roj vmé. Jest rajvež otajpam in otriesam, pa majnijo, de sem si bil kaj v štati — nič, kaj se pravi nič. Nezađnje so me bile taku jaku, de sem jih muogel ne korajžo poklicat': „Če vas je kaj, pridite vsaka posiebe, kruote zlumkave, potlej vam bom vre pokazal in vam bom.“ Pa si naj nobena ujpala, sevajde!

(Tone in Janez se smejata.)

Tone. Kako pa, da vam je taka neumnost prišla na misel, da ste šli dražit mirne živalice? Prav so vam storile.

Ribničan. I, nu! jest najsem vajdel, de me buodo priecaj zerajs!

Janez. Le potolažite se, oče! V bližnji vasi boste par rešet prav drago prodali, pa bodo čbele in njihovo pikanje kmalo pozabljene.

Ribničan (na vse usta zazéha). E — dragu ja! — Lahku se norca dajlajo, buškaruona, k' jim naj nobiene sile. Človek po cajlem svajtu okuli krevieti in strada, de se vanj vidi, pa si še naj nič ne buljem. Dostikrat se sam siabi smajem, pravim: „Lej, Jüri, žlice nuosiš seboj okruog (pokaže na krošnjo), pa najmaš kaj zajet'!“ tü pa tam kuov krajcar zeslüžim — ne bom djäl — al' se tüliku pozna, ku bi angajüda v pekel vergel, saj fronki vse pobiarejo, kar ostane, se pa doma znüca, ka je trajba fantku ane hlačice (ki je kosariepo), zdaj deklietcu kuovo rütico, pa se ta stara zbosi, je trajba pa spiet ze črovlje, človek si ga muore pa tüdi ob nedajlah kuov maslic privuoščit' ze svoj trüd; ka se vse reztiape, vajo!

Tone. Iz serca rad verjamem.

Ribničan. Mislijo, de je kupčija dandanès, ku je bila njiaga dni? Kajše! Svajt bi vse rad zestonj, vajo? Ribničan bi muogel pa dajlat', ku černa živina. Po dva groša mi ponüjajo ze rešiatu, k' jim povajm, da miane veljajo po 6 vprajk in bi muogel to vsak spoznat', ki le malu dle vidi ku do nusa. Undan me je bila ana žienska ravnu tokü vvezila, je pa tüdi bila, vajo, de bi ne bila dala Bogü palice ze vruga udarit. Djäl sem ji, de je situ bolj vradno 5 gruošev, ku ona dva, al vajo, küliku mi to pasje babiše oblübi? anga samega, vajo da nu! Tedaj pa jest, tristu pipcev, nič drüz'ga, ku palec čez perste in jo tokü oplazim ze üjhu, de se ji je glava tri puote okuli in okuli zevertila; ja, povajm jim, de babüra je časi pol škratelnja, pol vruga — in je!

Janez. Res je, prijatelj, človek človeku že več ne verjame! Žalostno znamenje, da gre svet precej zlo rakovo pot.

Ribničan. Prav so djali, gaspud! Kaj se je miani

*) Jüri Ribničan v kratkih hlačah in kratki kamižoli, ima višnjeve predpert (birtoh) okoli pasa ovit, turnčasto pipico v ustih; mehur mu gleda iz žepa, lasje mu visijo na oči; ima krošnjo, v njej raznoliko suho robo. Vede se okorno, prav kmečko, govori glasno.

ankrat pripetilu ne Oberštajarskem? Pridem k anmu muožu in odložim kruošnjo v zepeček, de bi se malu počil, kakor zdaj. Glih obajd'vali so, vajo! Gospodar me povabi, de naj prisiedem, — jest se spočietka branim, pravim: „le dajte le, buoste že sami, saj sem že nekaj tüdi“ — pa saj vajo, kokü se spodobi?

Tone. Kaj pa?

Ribničan. No potlej sem pa vendar sel, sem si mislil, dobru je pa vse glih, de človek kaj med zuobe dobi in se anmalu po trajbühu pogreje, — lačen sem pa bil, vajo, tokü, de so žganci (ali kaj je že bilu) prav globoko padali. Majnili smo se ravnu taku, kakor zdaj, koku de je z resnico ne svajtu in gospodar je tožil čez tu, de se resnica toko zeničüje, laž pa povsod pod strajho jamlje. Ka miani oči padejo v kruošnjo, — vajo, je pa ana mačka v nji ležala, ki je bila kermajžljava ne anu oku, gospodinja je bila berliava ne lajevem očesu, gospodar je imel pa mrajno ne diesnem in — ja matic je matic — ka se obernem proti gospodarju in pravim (sam ne vajm, koku mi je to prišlu v glavo): „Stric, vi in vaša žiana in vaša mačka najmate več ku anu okü.“ Takrat pa — Bug mi grajhe odpusti — ona pa bürklje in me ziačne toku neusmiljeno udrihati po herbtienici, de so kar kosti puokale, on pa zegrabi kruošnjo in jo teliebi skuz oknu ne cajsto, de so se sita in rešietu po vsi vasi okuli valila. (Tone in Janez se smejata.) Nu, sem djäl, Jüri, tu imaš ze-tu, ker si resnico govoril. (Milo.) E — vajo — resnica oči kolje.

Janez. Priterdim vam oče; kar je jela pešati vera, kar so jeli nehvaležni sinovi zapuščati in zasramovati svojo lastno mater, je zginila tüdi resnica in pravica na svetu; laž in krivica ošabno gospodarite.

Tone. Nič ne verjemite tega! Ni vse tako! Resnica v pravem pomenu sedaj še bolj možko stopa in se vedno bolj razširja.

Ribničan (pokaže na Janeza). O, ta gaspud imajo že prav, de je čedalje slabje, kar vera pajša. Slišal sem že dostikrat od ane nuove viere, ki je stari neravnost nespruti in de so sami taki gaspudje, ki so bolj učiani in bogati, va-njo zepisani. Kajpek? Zdaj, k' se vse toku po njih volji godi in k' imajo vsega dosti, bercajo in č'jo vse predergačit', te birse, kakor pravi pregovor: „Kedar se prašič najé, če še koritu preobernit'“ — al' bodo vid'li ti škerjotje, kaj bo, kedar bo Bug viel'ki rajt v roke vziel in bo zečel rajtati: toku bodo letajli skuz-nj kokor grašica skuzi všenično rešiatu. — Jest pa od kersta nikoli ne odstuoipim in nišče od nas kmetov; staru je bilu od nejk'daj nar bulje, nuovu je pa sama sleparija — in je. Tu pravijo vsi stari možje in se groznu pritožüjejo čez tu, de grie zdaj vse toku ritensko puot, „kedar pa stari pes ziačne lajat', muore že kaj napak biti“, pravi pregovor.

Janez. Res je taka; vi marsiktero prav dobro zadenedete. (Ribničan vstane in se jame odpravljati na pot.)

Ribničan. Ja, zdaj bo pa vre trajba iti, solnce je šlo že k božji gnadi. Toku zehvalim se jim ze zmajnek, nu! Ze viero pa le pri tem ostanimo, kar cierkev uči; drügo je vse podrešietina.

Janez. in Tone. Srečno pot!

(Ribničan se vsekne in se pri tej priči nekaj domisli.)

Ribničan. Tete šembrajte, skoraj bi bil „dotramenta“ pozabil, — in bi bil. Tam ne cajsti sem niašel gredoč anolajpo pisano rüto, morde so jo oni zgübli?

Janez. in Tone (se pošlatata): Midva ne.

Ribničan. Nu, je pa še bulje; muore biti pa koga drüz'ga, seboj je najsem tel vzet', se vaj de, ker naj moja; če bi jo pa ob puoti kam obajsil, sem si mislil, jo pa lahu tüdi tak' vziame, čigar naj. Zetu sem jo pa skril v an štor an streljaj od cajste, kdor jo je zgübil, jo bo že niašel; naj rajs?

Tone in Janez (smejaje). Tako je.
Ribničan. Tok bom djāl še ankrat: „Zdravi naj
ostanejo, nu!“

Tone in Janez. Lahko noč, oče!
(Ribničan odide in se skriva v daljavi peva pesem o „črnem
kosu“): „Preleipo mi poje črni kos
Tam v zelenem bukovi.“

III.

Janez. Si čul Ribničana, Tone; semtertje malo za-
vozi, pa ima vendar lep kos pameti, marsikako dobro
misel!

Tone (gerdo gledaje in zamišljen). Zdravo pamet?
Res da, imel bi jo slovenski kmet, ako bi mu je vi ne
tamnili. — Dobro misli? Vi mu jih kalite!

Janez. (Sam za se.) Spet sva na starem.

Tone. Pač milovati moram lahkovernost našega
ljudstva, da se da tako brez premisla za nos voditi
vsakemu golobrademu kaplančku (serdito) in upati ni
milejše prihodnosti, dokler velemožna omika tudi njega
ne prerodi, tudi nanj ne razlije svojega blagodejnega
vpliva. Da se pa to skorej zgodi, je treba delati z vsemi
močmi. Da! delati hočem vsestransko za razširjanje
prave omike!

Janez. Tudi jest se bom krepko poprijel tega
opravila. Toda prava omika je pri nas.

Tone. Kaj? — ti in omika, noč n dan, temen
mrak in jasno solnce? —

„Svoje poti ti se derži,

Jest pa naj po svoji grem!“

Janez. Mi je sicer prav žal, ali vere, resnice in
duše ne morem izdati za tvoje sanjarije. (Tone vstane in
pogleda na uro.)

Tone (moško). Na noge tedaj! Dela me čaka obilo,
sovražnik je hud. Delati hočem na vse pretege, da pri-
dejo med ljudstvo izverstne knjige in časopisi, katerih
namen je pospeševati in širiti napredek in svobodo duha,
prestaviti hočem celó Garibaldov roman, zabavljati ho-
čem čez katoliška društva, dražiti kmete zoper njihove
prave tlačitelje, černuhe vse, delati za omiko. Potem se
bodo vresničile proroške, besede pesnikov, da „vremena
Kranjcem bodo se zjasnile.“ (Se začne že pripravljati za
odhod.)

Janez. (Mirno.) Veš pa, da tudi jest ne bom rok
križem deržal; akoravno bo moje delovanje tvojemu na-
ravnost nasprotno. Jest bom šel pa lepo na prižnico in
bom ljudstvo opominjal, da naj se ogiblje ljudi, ki ne-
sramne lazi za golo resnico prodajajo; ki jim to in uno
obetajo, da bi se ravnali po njih besedah, v žepu pa
fige kažejo; ki spredej ližejo, zadej grizejo; ljudi bom
spodbujal povsod, da naj v Božjem strahu živé, — če
bom tudi zato svobodnjakom, naprednjakom in drugim
takim bedakom tern v peti. Prosil bom Boga, da mi
naj le vedno da hoditi po tisti poti, ktero vi „temo“
in „nevednost“ imenujete in nikdar ne pritina vašo
luč in vašo svetlobo.

(Janez se naglo oberne rekoč): Z Bogom! Bog daj,
da te zopet vidim drugač mislečega. (Odide na eno stran.)

Tone (hitro korakaje na drugo stran): Da se nikdar
več ne vidiva, neprijatelj! (Odide na drugo stran.)

J. Podboj.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Procesije sv. Rešnjega Telesa,
kakor sploh v naši deželi, so se obhajale z naj večimi
slovesnostmi, kar je moč; torej bi bilo odveč, enake opravi-
la iz posameznih krajev posebej popisovati, kar vsak
pisavec lahko razume. Bog daj, da bi tudi v sercu čisti in z
dobro vestjo vselej spremljali naj lepši skrivnost sv.
vere in Najvišjemu priporočevali takrat vse potrebe ce-
lega leta, dušne in telesne bolnih in zdravih, živih in

mertvih. Tudi v Terstu so se procesije vdeležile s po-
božnostjo velike množice prebivalstva, akoravno se tam
že pogosto šopiri laško liberaluhovstvo (liberi pensatori in
mavtarji), ki procesije smertno sovraži in moti, če le more.

Birmovali bodo mil. knez in škof 12. julija na
Prežganju.

Posvečevanje duhovnov bode 4., 6. in 9. t. m.

Glasbeno. Znani glasbeni umetnik gosp. Ant.
Nedvéd je dal na svitlo: „Il Tantum Ergo pro
Soprano et Alto, nel Tenore et Basso cum organo,“
ki se dobiva pri Češko-tu in Til-u. Cena je 35 kr.

Z Gorenškega se nekdo v „Laibacherici“ strašno
huduje zoper streljanje na sv. Rešnjega telesa dan pri
procesii — zato, ker se je primerila letos v Koroški
Beli pri tem huda nesreča, da je kanona počila, nekoga
strašno ranila ter je v 12 urah umerl. Pravi, da je to
„barbarska (divjaška) iz neobtesanega srednjega veka
izvirajoča navada,“ da se sv. Rešnjega telesa dan in
druge praznike strelja, in le sem ter tje pri čisto srovi-
h in obdivjanih ljudéh bi se s tim na kak zaderžek za-
delo, ako bi se streljanje o taci prilikah prepovedalo
od gosposke. Denar pa, ki se pri tem „čisto za nič za-
degá,“ kakor pravi dopis, naj bi se med uboge razdelil.
— Če je streljanje na čast sv. Rešnjega telesa in sploh
na Božjo čast res tako strašno barbarstvo, in če se „de-
nar res za nič zadegá,“ naj bravci sami sodijo; mi bi
le samo to prašali „Laibaherico“ in njenega dopisnika:
ali je ta njegov svet splošen in za vse veljaven,
ali morebiti le samo kar tiče cerkev in njene slo-
vesnosti? Vsak namreč vé, da se strelja o neštevilnih
prilikah, slovesnostih in praznovanjih tudi v posvetnih
zadevah, o godovih, obiskovanjih kraljev in cesarjev, o
rojstvu visokih osebnost itd. itd., pa da so se obžalo-
vanja vredne nesreče že povsod primerile, in sicer tudi
pri taci, ki so streljanja naj bolje vajeni. Dobro je
znana tista „liberalna“ pravicoljubnost, ki bi bila priprav-
ljena tudi turne in cerkve porušiti, zato ker se kterikrat
nameri, da v ktero treši in koga omami ali celo ubije.

Z Donaške gore pri Rogatcu 21. junija. — Pre-
tečeno nedeljo smo pri nas obhajali začetek katol. slov.
društva. Sklenili smo, da se hočemo pogosto shajati,
posebno zdaj, ko bo kmalo sklican deželni zbor, da
bomo precej zvedili, kako se bodo naši poslanci obna-
šali. Slovenci! zbirajte se v katol. društva; glejte, ako
bomo spoznali, da se naši poslanci trudijo govoriti za
naše katoliške in slovenske pravice, jih bomo s svojimi
željami podpirali ter jim z veseljem dopisovali. To jim
bo gotovo dajalo serčnost, da ne bodo pozabili tistih,
ki so jim izročili svoje zaupanje, in toliko bolj nepre-
strašeno se bodo potegovali za naše pravice.

V imenu društva:

Nace Mikuš, predsednik.

Jakob Gobec, tajnik.

„Slovenski Narod“ *) in naj novejša brošura. V
64. štef. letošnjega „Slov. Naroda“ nekdo pretresa novo
brošuro „Slovenci! snujte si itd.“

Kritikar naj poprej zagotavlja, da brošura njegovim
željam in nadam ni zadostila. Tega gotovo pisatelj ni
kriv; naj kdo drugo in boljše spiše, in radi si jo bo-
demo kupovali, ako bo našim časom in potrebam pri-
merna. — Da nas pa kritikar ne bo kos za lase gra-
biti, — moram že tudi povedati, zakaj brošura njegovim
željam in nadam ni zadostila. On pravi, da zato ne, ker
1. glavne stvari vse prepoveršno in ne prepričevalno
obravnuje, 2. ker posebno proti koncu dobri stvari na-
ravnost kvaro dela itd.

Glavna reč, ki jo brošura obravnuje, so kritikarju
medverske pa šolske postava. in ravno v tem germu
zajec tiči, ravno ta izrek je jasen dokaz, da se je kri-

*) Zakasnjeno.

Vr.

tikar ali z logiko ali pa z resnicoljubljem skregal. Od kod pa vé kritikar, da so medverske in pa šolska postava glavna stvar te brošure? Ako se bo potrudil še enkrat brošuro pregledati, bo videl, da se o medverskih in šolskih postavah ne govori še čisto na petih straneh ne, in vendar jih šteje brošura 37.

Način, kako se taka društva napravljajo, se popisuje na desetih straneh, o volitvah in njih važnosti se govori na dvanajstih straneh; in vendar pravi, da so šolske in medverske postavbe brošuri glavna reč.

Kdor hoče kako slovstveno delo presojevati, mora brez dvojbe zmožen biti, iz spiska samega slovstvenega dela glavni, in če jih ima, še druge posamezne namene in sredstva, ki jih pisatelj v dosego svojega glavnega in postranskih namenov rabi, izslediti in razložiti. Kdor teh prvih pravil kritične vednosti ne pozná, ta naj kritiko pusti, kajti na prazno besedovanje odgovarjati, je zlatega časa nepotrebna potrata.

Brošure glavni namen že naznanja njen napis, namreč: „Slovenci! snujte si katoliško-politična društva.“ Sredstvo v dosego tega namena je pojasnilo, zakaj so taka društva, in pa kako se napravljajo. Vse to pa še stoji na prvi strani brošure tiskano; tem lažje bi bil tedaj kritikar glavno stvar zasledil. Kar brošura o nekdanjem absolutizmu, o volitvah, o francoski prekuciji, o italijanskih in avstrijskih in drugih razmerah naše parlamentarne dobe, o novih postavah govori, — to vse so le posamezni izgledi, iz zgodovine za pojasnilo vzeti, da bi ko sredstvo služili v dosego glavnega namena, naj bi si tudi Slovenci začeli politična društva snovati. Da imajo tu pa tam ti izgledi še poseben namen, se tudi lahko vidi.

Če kritikar misli, da se glavna stvar v brošuri vse poveršno in ne prepričalno obravnava, se moti o tem, kakor o glavni stvari. — Kdor brošuro nepristransko bere, mi prav daje, in se za take društva vname; tega me skušnja uči. To pa je saj po moji misli dokaz, da je brošura prepričalno pisana.

Na očitjanje, da je brošura poveršno pisana, odgovorim pa le to, da zopet skušnja uči, da vsaki, ki zna brati in pisati in je koliko kaj iznajdljiv, je po tej brošuri kos katoliško-slovensko-politično društvo osnovati. V tem oziru obsega brošura gotovo poduka dovolj, ki se na podlago svojih lastnihkušenj naslanja. — „Grazer Volksblatt“ v šte. 124 naznanja, da se bo tudi pri sv. Rupertu v Slovenskih goricah katoliško društvo ustanovilo, in da so pravila c. k. namestniji že predložena. Tudi temu društvu je moj spis v „Danici“ nekoliko na noge pomagal. — „Grazer Volksblatt“ piše: „hierauf las einer der Gemeindevorsteher aus der 19. Nr. der Danica den Artikel über die Bildung von katholisch-politischen Vereinen vor. Der hiedurch erzielte Eindruck war sichtlich.“ — Evo! vtis je bil vidljiv! —

K dopisu spod Korena. Deklica, ki je v predzadnjem listu (šte. 24) dopisnik s Korena poročeval, da je bila na prošnjo Marije Device na Božji poti na Stermicu zdravje zadobila, je Angela Razingerjeva, poštarjeva pod Korenom. Kerstil jo je sedauji stolni kaplan gosp. Križnar (kteri nam je sam to reč bolj natanko razložil, potem ko je bral dopis z Gorenškega s prošnjo, da naj bi se dogodka v večji poterjenje raji z imenom in po okolišinah naznanila); gosp. Križnarjeva mati so ji pa kerstna botra. Deklico je poprej strašno metalo. Njena mati Marija jo je imela tudi v Ljubljani pri zdravniku rajnkem g. Maderji; pa ni nič pomagalo. (Bili so pri tisti priliki tudi g. Križnarja obiskali.) Vedila je že štiriletna hčerka, zakaj so jo pripeljali na Božjo pot, in je tako pobožno in lepo kakor angelček ročice stegovala.

V Gorici so bogoslovci god in praznik sv. Alojzija

slovesno obhajali. Zjutraj je bila o pol devetih slovesno sv. maša, katero je imel prof. Kocijančič; popoldne o pol petih slovesne večernice in litanije, ob dveh po kosilu pa so napravili slovanski bogoslovci z združenimi močmi malo besedo s tombolo. Program je obsegal Budnico; Koseskovo legendo in še nekaj govorov in pesem ter poslednjič tombolo.

Na Dunaju, 21. rožn. † — Praznik sv. Rešnjega Telesa se je tukaj kaj lepo obhajal. Naj lepše vreme je poveljevalo to slovesnost, ki je vsakemu človeku mila in ljuba, ne le, ker je javni spreved tega dné očitno spoznanje katoliške vere, in glasen izraz naših ponižnih prošenj do Najvišjega, ki je v belem kruhu skrit med nami pričujoč; spominjamo se ta dan posebno tudi radi svojih mladih lét, ko smo veselje in svetost tega velikega praznika še veliko bolj živo občutili. Veličasten je bil spreved v mestu, ker Njih veličanstvo cesar je bil nazoč, in vdeleževalo se ga je visoko plemstvo in imenitniki v bliščečih opravah in v velikem številu. Toliko sijajnosti se ne vidi celo leto skupaj, kakor ta dan, in prav je, da se taki prazniki kolikor mogoče svetično obhajajo. Sijajnost naj tudi služi Bogu v čast. Ne toliko bleska, pa rekel bi, več pobožnosti je bilo viditi pri procesijah preteklo nedeljo po predmestjih. Resnica je, da se druga leta ni opazovalo toliko ljudstva, ki je v dolgih obhodih skozi okinčane ulice v molitvi in v pesmih častilo Gospoda nebés in zemlje. Brezsramno skrunjenje naše sv. katoliške cerkve je vernike zdramilo, da se marljiveje vdeležujejo cerkvenih praznikov, da se serčneje ponašajo s svojim katoliškim imenom. Znano Vam je, da dunajskih mestnih očetov večina v svoji modrosti in pa navzeta od česnovnega sopuha, ki ga židi širijo po Dunaju, je bila sklenila, da se otroci mestnih šol nimajo več vdeleževati javnih obhodov, češ, da si mali šolarčki z nepokrito glavo v solnčnih žarkih neki hudo možgane pokvarijo. Govoré — le mestni očetje to iz lastne skušnje? Mogoče je, da so nekterim možgani oslabei, a neverjetno, da bi bile to procesije zakrivil. Sej vemo, kaj v enacih prepovedih tiči. Prepovedali bi mnogi prostomišljaki tudi odrasčenim ljudem, prepovedali bi vse procesije, vse kristijanstvo, ko bi imeli le oblast. Pa šolarčki so vendar bili pri procesiji; starši so jih vzeli seboj in čul sem sem ter tje ne ravno ljubeznjivo o mestnem zastopništvu govoriti. Zdaj je pa zopet tarnanje po česnovem časnicařstvu, ker so se sprevedi tako nenavadno in nepričakovano častitljivo veršili in prepoved mestnih očetov ni mogla otrokom vdeležbe zabraniti. Gospod je rekel: „Pustite male k meni priti;“ da nasprotnik nasprotno dela, je tako jasno. Torej pravi: Ne pustimo jih k Njemu! V mladih letih jih odvadimo, da si odgovorimo prikladne ljudi! Reči jim moramo, dasiravno je to nespametno, da možgani škodo terpijo, ako bi pozeleli k Njemu!... Narod pravi, da je vrag čudno zviti in prekanjen, zraven pa tudi tako zabiti, kakor zabiti le vrag biti zamore. Narod ima prav. — Zdaj pa naj vé častita slovenska duhovščina, kaj da ona je?*) Zel, ki opleta slovensko drevo, ter se dobro od njega živi!... Ako ne verjamete, pa pogledite v staro „Presse“ 16. rožnika; tam stoji černo na belem. Židovsk hlapčun je to iznajdel in urno židom na Dunaju poročil. Zdaj pa recite, da ne živimo v svobodni dobi? Možje, ki so darovali in darujejo vse svoje moči slovenskemu narodu; ki delé veselje in žalost z njim; ki so mu ohranili najdražja bisera: vero in narodnost, ki so njegov ponos, njegova čast, njegov naj bolj iskreni prijatelj; te može smé vsak liberalušen piškavec zasramovati za objedavce naroda! „La liberté comme en Autriche!“

Sicer se ni čuditi, da se nade toliko sirovih na-

*) Da se ne bo mislilo, da kdo piše za svoje lastno ognjišče, naj povemo, da gospod dopisnik ni duhoven. Vr.

padov v svobododušnih časnikih zoper katoličanstvo in njega duhovščino. Le pogledite malo vredništva dotičnih časnikov! Večidel so dečaki, ki se nikdar niso kaj pravega učili, ter v svoji zlobni nevednosti in še večji brezsravnosti čvekajo o naj važnejših vprašanjih, ki zadevajo človeštvo. In ti ljudje bi radi kulturo, ktere sami naj bolj potrebujejo, po svetu nosili!

Nova nesreča se je zgodila — liberalcem, in tukajšnji listi česnove verste jo po svoji navadi opisujejo. V mali Belgiji so se teptani katoličani spravili na noge in po volitvah dosegli, da mora mavtarsko ministerstvo kopita pobrati. Pred nekim časom se je na Bavarskem enako zgodilo in v Avstriji se tudi kaže, da bode psovana „črna četa“ kedaj zmagala, in to prej ko menimo. To so tako žalostne reči, da morajo Izraelci zdihovati in še huje jezik brusiti zoper duhovstvo. Čutijo ti vredni možaki, da bode tudi njim odklenkalo ter da ne bode mogoče glave puhle vedno tako visoko nositi, kakor pretekla leta, v kterih je že skoraj to bilo pregreha, da je kdo katoličan. Sloveči pridigar Klinkowström, kterega hodijo česnovi časnikarji radi poslušati, jim včasih take iskrene pravi, da jim goltanec poka. Ti časnikarji, ki še mnogokrat ne razumejo, kaj je „papa ex cathedra loquens“, trosijo neizrekljivo neumnost med ubogo prosto ljudstvo, ki vse verjame, kar je natisnjenega. Tolmačijo namreč ti rojeni bogoslovci papeževo nezmotljivost „quo ad fidem et mores“ tako kakor da uči „nova“ dogma papeževo nezmotljivost v vseh rečeh, ktere si človek le misliti zamore. Ergo: Papež morajo v loteriji zadeti, ker so nezmotljivi! Ni to šala; tako si zapeljano ljudstvo sem ter tje v resnici misli! —

Na Dunaju, 27. rožnika. †. — Važne volitve so se pričele in menim, da se povsodi plete govorica le o volitvah. V omedlevici, kakor nam pričajo njeni časniki, se vije lažiliberalna stranka, ki si še sanjati ni mogla, da bi se kdo upal spodkopavati njeno dosedanjo mogočnost v Avstrii. Da so toliko psovani „klerikalci“ postavili za Dunaj svoje kandidate tukaj, kjer je „bon ton“ (olikana šega), da smerdiš po česnu židovskemu; da so ti katoliški kandidatje še semtertje lepo, častno število glasov dobili, to vse je že preveč za liberalušni razum; zdaj še pa le pride nesreča. Na spodnjem Avstrijskem, kjer so vendar liberalci tako veselo gospodarili brez skerbi, dobili so si katoličani tri poslance. Kamo pa pridemo, vpili so ajdi sedanjega časa, ako gre tako naprej! Ni še nesreče konec. Zdaj pridejo poročila iz Štajerj, prave Jobove vesti za liberalna uha. Grom in peklo! Kdo to verjame? Kaiserfeld padel! In svet še stoji? Maassen izvoljen! Maassen, odlični učenjak in poštenjak, kteremu mi liberalni kričači nismo vredni škorenj izuti; pogumni iskreni katoličan, kterega se bojimo bolj kakor le včasih vruga, v kterega sicer neradi verujemo; nevstrašeni federalist, ki nas bode pobijal, nas liberalušne reveže, s svojo ogromno vednostjo in bistrim razumom, da bo groza! Pa je tudi res treba znoreti svoboduhom oholim. Na Štajarskem, kjer so vedno plesali, kakor so židovi na Dunaju godli, je voljenih lepa trumica katoliško-konservativnih kandidatov.

Žalostno je pri slovenskih volitvah, da so se dali volilci mariborškega okraja toliko oslepiti, da so volili Brandstetter-ja in Seidlna. Narod naš okoli Maribora mora že hudo zbežan in v „liberalnih“ pestéh tičati, da ne more enkrat razumno voliti. Kaj bodo Brandstetterji narodu pomagali? In politično-slovensko društvo ni imelo moči takim izidom v okom priti? Veseliti pa mora vsakega domoljuba, da je mož, kakor je g. dekan Kosar, izvoljen za poslanca. Kdor je imel priložnost, kakor pisatelj teh verst, večkrat osebno občevati z našim Kosarjem, mora čestitati volilcem v Brežicah, da so izvolili tako učenega in ljubeznjivega govornika za svojega

poslanca. Maassen in Kosar bota kinč štirskega zbora. Tolažbo za to, da sta narodna kandidata v Mariboru propala, najdemo v tem, da nam pride v deželnem zboru več konservativnih Nemcev na pomoč; ti so nam še pravični več ali manj, od lažiliberaluhov imamo in smo imeli pa le neizmerno zasramovanje in hudobno brezobzirnost.

Iz Genove, 23. rožnika. J—e. — Tukaj na Laškem je vse narobe (v Genevi sicer ne več toliko hudo, pa vender še zmiraj dosti). Vse kriči: „republika, — libertà!“ (svoboda) itd. Močno se je bati punta. Unkrat, ko so v Parizu glasovali za to, če je narod z Napoleonovimi naredbami zadovoljen, ali ne, se je že bila začela majhna revolucija. Tiste dni so zasačili v Genovi in po Laškem veliko prekucuhov, ovaduhov, vojakov, ktere, so degradirali (jim častniške službe vzeli) itd. —

V Rimu se napravlja silo lepa slovesnost za sv. Petra dan; pravijo celo, da nikdar še ni bilo ta dan tako slovesno, kakor bode letos. Govori se, da po prazniku ss. Petra in Pavla se bodo škofje vernili v svoje škofijstva. Žuga se pa, da komaj ko se končá cerkveni zbor, bode pričetek punta, — pa je še časa dovelj za to. (Rogovileži bi pač naj raji napravili prekuc zdaj med cerkvenim zborom, ko bi bili kec, — ne čakali bi zbornega sklepa. Vr.)

Sv. Rešnjega telesa dan je bila v Genovi kaj slovesna procesija. Nesli so sv. Rešnje telo osmeri mašniki na prelepi skrinji iz srebra in čistega zlata. Na tej skrinji je prelepa zlata kapelica, v kateri stoji presv. Rešnje telo. Skrinja je velika in težka; 8 mašnikov se je potilo in potilo, ko so jo nesli. Ljudstva je bilo nezmerno število, glasbe, petje itd.

Sicer pa se na Laškem godijo ostudne skrunjenja. Vedno se govori o tatovih in ropanjih. Sv. Rešnjega telesa dan so med obhodom v neko cerkev roparji pridderli ter so vzeli svete posode in jih odnesli. Po več mestih so potepinski rovarji ob cerkvah med pridigo smodnik zažigali, in ljudje so preplašeni leteli, kamor je kdo mogel.

Pelinorec.

Kaj je vzrok, da se katoličani tako oserčujejo? To oprašujejo zdaj judje in nejeverniki, in stermé. Kličejo med drugim na odgovor resnične zadolžene, kakor n. pr. nesramni časnik „Freiheit“ v Gradcu, ki so ga pa porotniki vselej nedolžnega spoznali, ko je bil tožen. — Med take vzroke, da se vera poživilja, se smé šteti tudi prepovedovanje molitve po šolah. Tisti, ki so dolžni molitev priporočati, pa molitev zaderžujejo, prepovedujejo! Ali je že kdo kaj tacega slišal? To je „svoboda“, ki plava višej kakor nekda Noetova barka. Toda to svobodo si bodo narodi zapomnili, in molilo se bode zopet in tudi po šolah še takrat, ko bodo že davno marsikteri tistih „kruha stradali“, ga razcapudrani od praga do praga beračili, ki zdaj Boga moliti mladino odvračujejo. Pomnili bodo še njih otroci — stergani in lačni — kaj so njih stari nekda učili, s kako „svobodo“ barantali.

Razgled po svetu.

Liberalna pravicoljubnost — kakošna je? Liberalni minister za omiko na Parskem g. Lutz je prepovedal misijon, kteri se je imel napraviti v duhovni Weismainski; akoravno je 220 gospodarjev tirjalo, da naj se misijon obhaja, ni bilo privoljeno. Namesto tega je pa dovolila vlada, da je ravno tisti čas — 15. in 16. majnika — nejeverniki Elsner v bližnjem Kalmbach-u smel svoje neverske laži trositi in učiti, akoravno živa duša v celi okolici tega tirjala ni... Taki so liberaluhi!

— Iz tacih djanj se vsak lahko prepriča, koliko jim je verjeti, koliko se nanje zanesti. — Liberaluhi in pa terdi samosilniki so si tako enaki tovarši v sovraštvu do resnice kakor sta si Nebuknežar in Garibaldi. To se vidi v početju mnogih ruskih vradov, pri katerih bi bili n. pr. blatovski liberaluhi služabniki in policaji, da je kaj — „non plus ultra.“ Ruska vlada je dekana Piotroviča z žandarji v pregnanstvo tirala, ker mu vest ni dopustila, da bi bil katoličanom ruske obredne bukve vsiloval in je vsilovano nepošteno robo pred ljudmi v ogenj vergel. Vlada je bila v zadregi, ker ljudstvo je bilo vse za pregnanega Piotroviča. Kaj stori potuha? Piotroviča hoče razglasiti za blaznega ali norega, da bi ga tudi po duhovno pri narodu umorila. Ukaže torej novemu dekanu, naj oznani, da po zdravniškem spoznanju je Piotrovič zmešan. Nastopnik Piotrovičev prebere to naznanilo v cerkvi sv. Rafaela, potem pa v naj večji gorečnosti pové vernikom, da to lekarsko naznanilo je lažljivo, in opominja, da je pričujoče, da naj pri naj večem preganjanju ostanejo zvesti katoliški cerkvi. Po službi Božji so tudi tega novega dekana beriči vzeli in vlekli v Petrograd, in od ondod bode naj berže za Piotrovičem odpravljen v Sibirijo. Bode pa samosilna ruska vlada s tim kaj opravila? Ravno toliko, kolikor drugod liberaluhi zoper sv. cerkev; če jo bolj terpinčijo, bolj se spijoči njeni otroci zbujajo k njeni brambi. Cerkev je Božje delo, in če tudi na Ruskem nikoli ne gre solnce za božjo milost, vendar ni tako močno, da bi zoper cerkev Božjo kaj premoglo. Več kot 300 poljskih duhovnov z Litovskega je poslalo ruskim vradom moskovskim svoje prepričanje, da kljubu pritiskanja ne bodo nikoli spravili ruskega obrednika v katoliške božje veže.

Krokodili se jokajo po vsih krajih, zlasti po nemško-avstrijskih. Zakaj? Zato, ker katoliška reč zmaguje. Katoličani so vidili, kako liberalci gospodarijo, in so — siti do gerla njih obetan in njih lažnjive sreče. Šindler je tolikrat katoliško reč v zbornici zasmehoval: zdaj zasmehujejo njega poslušavci ko berači za poslanstvo, pa zanj ne marajo. Dr. Jägerja so v zbornici nesramno zasmehovali, ako je pravil, da ima 26 milijonov katoličanov za seboj: zdaj ravno tako judeži vidijo, da kmali sami nikogar ne bodo imeli za seboj. Ni dvomiti, da se bode taka godila tudi tistemu Dites-u, ki je prišel z Nemškega na Dunaj našo sveto vero preklinjat. Kadar se slišijo take pošasti, da celo kaka babura v družbi učiteljev (lehrertag) čez celibat zabavlja, takrat tudi katoličani lahko spoznajo, da je čas za svojo vero in cerkev moško besedo reči in zanje se poganjati. Ne spimo, ko sovražnik ljuliko seje!

Sv. Tomaž Akviški in nezmotljivost. Posebno učeni o. Rajmund Bianchi, veliki prokurator pridigarkega reda in profesor sv. bogoslovstva na rimskem vseučilišu, je ravnokar na svetlo dal delo, vsim učenim kaj posebno doželeno, kakor naznanjuje „Unità catt. 4. rožn. t. l. Angeljski učenik sv. Tomaž je namreč velika zadrega nasprotnikom papeževe nezmotljivosti, ktero je on terdo branil. Vsi cerkveni zbori po njegovi smrti so predstavljali in natezali ali citirali sv. Tomaža; nasprotniki nezmotljivosti so pa iskali preimenitno veljavo sv. Tomaža s tim oslabiti, da so rekli: goljufan je bil z lažnjivimi spričevanji grških očetov. Ravno to so nedavno pravili tudi avstrijski liberalni časniki. Vsi nasledovci sv. Tomaža pa so se vzdignili zoper tako krivičenje, skazovaje zmoto nasprotnikov. Bil pa je potreben veljaven glas naj znamenitših tolmačev tomistiškega bogoslovja, da se dvomi razkropé in slepila razgernejo; in to je dostojno opravil Bianchi v svojem naj novjšem delu, ki je marljivo in modro izdelano.

Obravnava predlog v dveh prašanjih; v prvem govori o vstavi sv. cerkve, v drugem obširno in z do-

kazi razgrinja razloge, na ktere so se opirali učeniki tomistiške šole, terdó nezmotljivost; ne pusti več nobenega dvoma ne zastran prašanja, ne zastran pomena pri angeljskem učeniku in njegovih slednikih. Pridjane so še nektare stranske prašanja, ki so pa vendar kaj imenitne, da se nezmotljivost prav razumeva, ter je delo po vsaki strani dopolno in nasprotniki sv. Tomaža so v njem do čistega overženi. „U. c.“

Razne novice. Izmed vsih 258 dozda vladavših papežev je le en sam tako dolgo bil na stolu sv. Petra, kakor sedanji papež Pij IX, namreč Pij VI (od l. 1774 do 1799). — „Cech“ piše, da je menda ruski general Fadejev spuščen iz službe. To je tisti mož, ki so se ga liberalci tako nezmerno prestrašili, ker je pisal nekaj po panslavizmu duhtečega. — Na gornjem Avstrijskem je gr. Falkenheim, dober katoličan, pooblasten glasovati za svitelega cesarja na njegovih posestvih. To je dobro znamenje. —

Iz Ljubljane. Volitve za okraje po deželi so se povsod obnesle prav dobro; vse skozi je zmagal katoliško-slovenski narod tako, da so nasprotniki komaj kake male glaske vjeli. Slava! Voljeni so za kmečke občine: V Ljubljani: dr. Bleiweis (enogl. = 82) in dr. Poklukar (80); v Kranji: korar Kramar (88 od 89 glas.) in dr. Razlag (82); v Kamniku: dekan Toman (75 od 87 gl.); v Postojni: dr. Kosta in g. Korman (po 97 od 98 gl.); v Kočevji: Svetec in Pet. Kozler (po 51 zoper 39 gl.); v Novem mestu: Jož. Zagorec (65 od 83 gl.); v Črnomlju: Kramarič (48 od 51 gl.); v Radolici: L. Pintar (45 od 48 glas.); v Trebnu: dr. Zarnik (119*), gr. Barbo (103) in fajm. Tavčar (101); v Postojni: dekan Grabrijan (enogl.) — Po mestih je silno pehanje nenarodne svojbine nekoliko skaze storilo. Narodni poslanci so izvoljeni: V Kranji L. Jugovic (104 zoper 85), v Postojni Kotnik (140 zoper 4), v Novem mestu K. Rudež (s 150 glas. zop. Kluna s 85), in v Ljubljani od kupčijske zbornice: V. C. Zupan in J. Horak. — Nenarodne izvolitve: V Ljubljani dr. Suppan in dr. Kaltenecker; v Teržiču dr. Gauster (z 2 glasoma večine); v Kočevji Kromer; v Idrii bar. Konrad Eibesfeld (s 33 gl.), potem ko se je že naj nazadnje g. Lipold odpovedal. Narodni kandidat je dobil nekaj čez dvajset glasov

Na Koroškem so menda trije izmed izvoljenih cerkvenih stranke: dekan Schweighart, Jäger in zupan Pihler. Čudno pa je sploh, da resnica zmaguje le s tolikim trudom, ko vendar saj zdaj že mora biti slehernemu poštenjaku jasno, da otenje Avstrije kakor občinskega blagra ni nikakor v liberalizmu, ampak v veri narodov. Torej verne in poštene poslance! To bodi povsod klic.

V naj bolj cerkveno-sovražni in judoželnji spodnji Avstrii so pri volitvah ostali liberalci na kermilu; vendar pa so katoličani dobili nekaj poslanstev. Zloglasni Šindler je šel pod klop in tega se vse veseli.

Zastran „Dušne hrane.“ Leta 1864, tedaj pred šestimi leti, je začela v snopičih izhajati obče koristna in našemu narodú vele potrebna „Dušna hrana.“ Ko je 1864. l. prvi snopič beli dan zagledal, se je sploh govorilo: v poldrugem letu bode celo delo dokončano; pa škoda, da temu ni tako! Minulo je od takrat celih šest let in Dušne hrane je ravno polovica. Kakor je viditi, bode druga polovica še bolj počasi med svet po-

*) Dr. Zarnika so po sprejetem zagotovitlu, da bode v glavnih načelih složno postopal z narodno večino deželnege zbora, na predlog dr. Razlaga in dr. Poklukarja, ki sta se kot poslance volilnega odbora „Slovenije“ podala v Trebno, tudi taki volili volili, ki bi ga sicer nikakor ne bili volili. In tako je vsega razpora konec; dobro! („Nov.“)

potvala, če ne bode delo popolnoma zamerilo, kajti že precej dolgo ni duha ne sluha od nadaljevanja Dušne hrane. Iz več vzrokov bi bilo obče dobro, da bi se delo nadaljevalo, in sicer bolj urno kot dozdaj. Take želje bile so v „Zg. Danici“ razodete že ene poti, toda brez uspeha; reklo se je le, da je izdaja knjige predraga zaradi podob. Dobro vemo, da podobe so drage, vendar po moji slabi pameti to ni vzrok, da bi se izdelovanje knjige ustavljalo, ali morebiti zamerilo. Kaj je toraj storiti, kako si pomagati v tej zadevi? Po misli več naročnikov bi bilo naj bolje, da se zanaprej iz Dušne hrane podobe izpusté; tako bode prizadajalo veliko manj stroškov, in knjiga se bode le vendar hitreje zamogla izdajati in bo tudi tako koristna. Ne daj Bog, da bi izverstno delo zamerilo. Gotovo bode Dušna hrana mnogo koristila, se posebno sedanji čas, ko vera peša. Tedaj pozor v taci početjih! Bolje je dela ne začeti, kakor nedoveršeno pustiti. Bog daj, da se zgodi in pospeši nadaljevanje, — pa hitro! Bode mar treba do sodnjega dne čakati? —

Eden v imenu več naročnikov.

S Krasa. S. Ljuba Danica! Krepke spise si že večkrat prinesla zaradi neumnega, dostikrat hudo pregrešnega in škodljivega plesa. Ne bom pojasnoval teh besed, sej vsak prevede njih resnico, kdor hoče. Opomnim le to, da je ples škodljiv tudi v časnih zadevah. Kolikokrat se sliši: ta je napravil pri plesu 5—10 gl., in doma morebiti nimajo ne soli ne moke! Naj kdo reče, da dela ples dobiček pri hiši! Dobiček dela k večjemu pri oštirjih, drugod le revščino, kreg, prepir in sovraštvo. Pri vsem tem se po Krasu mnogo pleše. Vsako nedeljo je kje shod (šagra), pa malokje mine brez plesa. Dostikrat se pri takem plesu nesreča pripeti. Pretečeno leto so v Koprivi enega usmrtili. Pa vse nič ne pomaga. Večkrat sem vže premišljeval, zakaj da se ravno na Krasu tolikanj pleše? Dobil sem le dva vzroka. Pervi vzrok so slabi zgledi; v enem kraju je ples, kmalo odmeva glas: zakaj bi pa pri nas ne bil? Kaj smo mi kaj manj kot uni? Drugič ples se preveč rad dovoli. Marsikteri župan privoljenje za ples tako rekoč ponuja, in ravno to je za soseske prav slabo. Uboga občina, ktere županu ples preveč, skerb za občino pa premalo po glavi roji.

Rekel sem, da kerčmarji od plesov dobiček imajo; pa tudi taki se včasih opečejo. Kaj enacega se je primerilo eno nedeljo ne davno v nekem kraju. Gospodar ni mogel nikjer očitnega prostora dobiti za ples, ples je pa hotel na vsaki način napraviti. Kaj si izmislil? Za plesiše si zvolil hram in hlev skupaj. Bil je pa gospodar to pot dobro opeharjen; bolj ko so godci piskali, manj je bilo plesavcev in plesavk. Povsod se je slišal glas: V hlev naj grejo svinje plesat, — jest ne. Gospodar je dobiček lahko spravil. Pa tudi božjega blagoslova ne bo od plesovine.

Na Štajarskem so se volitve za kmečke občine v nekterem oziru čisto nepričakovano izšle. V Brežicah je izvoljen vsim znan gosp. dekan, Frančišk Kosar, ktere ga še za kandidata niso bili postavili, in sicer z 59 zoper 37 glasov. V celjski okolici dr. Vošnjak in dr. Dominkuš; v ljutomerskem okraju Jan. Kuka-vec; v ptujskem Herman; v slovenjegraškem Adamovič; v mariborskem sta zmagala nasprotnika Brandstetter in Seidl (s 105 in 104 glasovi) zoper dr. Serneca in dr. Radeja (z 82 in 81 gl.). Slovenci imajo tedaj v kmečkih občinah šest poslancev.

Na nemškem gornjem Štajeru je popolnoma zmagala katoliška stran in padli so lažiliberalci. Glasoviti Kaiserfeld, predsednik v spodnji zbornici, je dobil v Weitz-u 12 revnih glasov zoper 111, ki jih je dobil katoličan in konservativec baron Gudenus. Izvoljen je

tudi znani katoličan profesor Maassen. Padla pa sta liberalca Stremayer, ki ima menda minister postati (?), in Schlosser. Katoliški konservativci so še izvoljeni: Gr. H. d'Avernas (izvolj. graški okolici); kmet Rabinger; fajm. dr. Lehman; mlinar Weinhandl; opat Allinger; gr. A. d'Avernas, duhoven Al. Karlon, kmet Bernfeind; gr. Platz. Po teh volitvah je 6 Slovencev in 11 nemških katoliko-konservativcev zoper 6 vstavoguljcev.

Gornja Avstrija je v kmečkih volitvah vse skozi premagala. Izmed 19 izvoljenih je le en sam nekoliko omahljiv, vsi drugi so katoliški konservativci. Med njimi so: gr. Brandis, pl. Weiss Starkenfels, 2 dekana, 2 fajm., 12 kmetov (med njimi znani Huemer). Liberaluhi si lasé iz glave pulijo.

Iz Rima pišejo mil. škof Mrak med drugim: Govori se, da konci tega mesca dobi cerkveni zbor počitnice ter se v oktobru zopet snide; vendar se vradnega še nič ne vé. — Gosp. Buh-a še ni iz sv. dežele. Verne se namreč zopet le-sem, ker je vse reči tukaj pustil, kterih zamore na potu pogrešati. — G. St. mi je iz Gradca pisal, da od onod eden bogoslovcev želi iti v Ameriko. Ali se kaj sliši, da bi tudi iz Kranjskega koga veselilo?.. Rekel sem že večkrat: O, ko bi duhovni vedili, kako se godi v misijonih, koliko je pomankanje duhovnov, kako ljudje od daleč hodijo škofa prosit in nadlegat, da naj jim vendar duhovna dá, — pa jih mora le z upom tolažiti: ako ktere dobi! Koliko duš se zgubi, ker duhovnov nimajo, kako brez sv. zakramentov umirajo, ker na dolgo in široko nikogar ni, ki bi jih jim delil! Se vé, da domovino je treba zapustiti, toda človek hitro najde drugo, in najde se ravno tako dobro kakor doma. Vsega po volji pa tudi na Kranjskem ne more imeti; sej tudi nismo zato duhovni postali. Sveta groza me vselej spreleti, kadar vidim na cerkvenem zboru apostolske namestnike iz Kine, Indije in Oceanije (Avstralije) z bradami, in si mislim, kaj so ti prestali. Kaj smo mi v Ameriki proti tēm?

Akoravno že imam privoljenje iz Rima odriniti, vendar se dozdaj še nisem mogel odpraviti. *) — Sv. Oče so zapovedali nenavadne pobožnosti, štiridesturnice po raznih cerkvah. Od časa do časa se sliši, ko gredo procesije redovnikov po naših ulicah in litanije pojejo. Včeraj sem bil pri Novi cerkvi, kjer je živel sv. Filip Neri, in prihajale so procesije za procesijami. Pri eni je neki kardinal križ nesel pred procesijo.

Duhorske spremembe.

V ljubljanski škofii. Šentmihelska lokalija je razpisana 7., lokalija na Poljici 9., Savska fara 24. jun. Fara v Kovoru je podeljena č. g. Jož. Pretnarju, lokalistu v Stranjah, in stranska lokalija je razpisana 25. jun.; fara v Sostrem č. g. Antonu Finču, fajm. v Železnikah, in ta fara je razpis. 25. jun. Č. g. Germek Jože, fajm. na Studnem gre v pokoj, in fara je razpis. 28. jun. — Umerl je č. g. Burger Jože, dekan v Smartnem pri Litiji (R. I. P.), in fara je razpisana 27. junija.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. Neimenovana 1 terdnj. za 2 gld. st. den. Prosi blagoslova, da bi zamogla v vsih rečéh Božjo voljo spoznati. Neimen 1 gl. 10 kr.: „za srečen izid cerkvenega zbora.“ — M. Žb. na Zal. logu 1 gl. sr., „za srečno zadnjo uro.“

Za pogorelce v Martinjaku. Duhoven v pokoji na Gorenškem 1 gld. 20 kr. a. v. — Neimenovan 3 gl. Karolina Fr. 1 gl. Neimenovana dobrotnica 20 gl. Dobrotnica 35 kr. Le še, le še! 1 gl. M. K. 1 gl. 4 kr. Za bulgarski mis. G. A. P. 2 gl.

*) Iz tega je očitno, da se mu je urno pripravljati, kdor misli z mil. škofom iti. Vr.